

พุทธตำนาน
พระเจ้าเลียบโลก
กัณฑ์ที่ ๙

นมโ ม ตสสตุ ๖ ตตถ สตตเห ภควา วิหริตวา ตโต ภควา คนตวา อุญฺญตรสมิ สมปต
ดูรา สัปปุริสทั้งหลาย พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ตอยเก้งที่นั่นนานได้ ๗ วัน ก็เสด็จลงจากยอดภูเขาภูพานั้น ทรง
ดำเนินไปตามราวป่าแห่งหนึ่ง เสด็จลงสู่แม่น้ำระมิงค์ แล้วเสด็จเลียบไปตามฝั่งแม่น้ำขึ้นไปทางทิศเหนือเป็น
ระยะทางประมาณ ๑๐,๐๐๐ วา ทรงพบลัวะคนหนึ่งกำลังสร้างระหัดพัดน้ำขึ้นในนาปลังอยู่ (ศัพทนาปลังคือ
นาตอ, นาเจียง) ลัวะผู้นี้ พอเห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมา ก็รีบแก้ผ้าโพกศีรษะออกมาเช็ดพระบาทของพระพุทธ
องค์แล้วกลับเอาโพกหัวตามเดิม เมื่อเอาผ้าเช็ดพระบาทแล้ว ผ้าผืนนั้นก็กลายเป็นทองคำไปทั้งผืน ก็บังเกิด
ความยินดียิ่ง จึงกราบทูลอาราธนาว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขออาราธนาในมณฑลประทับอยู่โปรดเมตตาข้า
พระองค์ในที่นี้ก่อนเถิด" พระพุทธเจ้าก็เสด็จประทับเหนือภูเขาภูพานหนึ่ง มีอยู่ทิศตะวันตกบ้านลัวะที่นั่น

ส่วนลัวะผู้นั้น ก็รีบวิ่งไปหุงข้าวทำอาหารอย่างละ ๒ หม้อ คือข้าว ๒ หม้อ แกง ๒ หม้อ ในบัดดลนั้นข้าวและ
แกงอย่างละสองหม้อนั้นก็กลับกลายเป็นข้าวทิพย์และแกงทิพย์ นำมาถวายแก่พระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธองค์
เสวยแล้ว ข้าวและแกงก็เหลือ แม้ถวายแก่พระอรหันต์ทั้งหลายก็เหลือ เมื่อพระพุทธองค์เสวยและพระอรหันต์
ทั้งหลายฉันแล้ว พระเจ้าอโศกราชจึงตรัสแก่ลัวะผู้นั้นว่า "ดูราขุนหลวง ท่านมาสร้างระหัดพัดน้ำขึ้นในนาปลังนั้น
ไม่ต้องทำให้ลำบากใจเลย ท่านจงสมาทานเอาศีลจากพระพุทธเจ้าเถิด ข้าวของสมบัติที่ท่านจะกินจะบริโภค
จะต้องเกิดมีย่างมากมายเป็นแน่แท้" ลัวะผู้นั้นก็เข้ามากราบสมาทานเบญจศีลจากพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์
ก็ทรงประทานเบญจศีลให้ เมื่อลัวะผู้นั้นรับเบญจศีลแล้ว ก็กราบอำลาขึ้นสู่เรือนของตน เมื่อถึงเรือนแล้ว ก็เห็น
สิ่งของทุกชิ้นในเรือนกลับกลายเป็นทองคำไปสิ้น จึงรำพึงว่า "แต่ก่อนเราทำนาเกือบตาย ยังไม่พอเลี้ยงปากเลื
ยท้อง วันนี้เรารับศีลจากพระพุทธเจ้าแล้วกลับมาเรือนสิ่งของอันใดก็กลายเป็นทองคำไปสิ้น ศีลของ
พระพุทธเจ้าประเสริฐแท้ เราจะรักษาตลอดชีวิตของเราแล"

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากทรงให้ศีลแก่ลัวะผู้นั้นแล้ว จึงตรัสแก่พระอรหันต์ทั้งหลายว่า "ดูรา ภิกษุ
ทั้งหลาย ในเมื่อตถาคตมาถึงที่นี้พบลัวะกำลังทำระหัดพัดน้ำขึ้นในนา เมื่อถามแล้ว ลัวะก็ตอบว่า "สถานที่นี้แห่ง
หอดด้วยน้ำใช้ทำนา จึงต้องทำระหัดพัดน้ำในนา" ต่อไปภายหลังเมืองนี้จะได้อชื่อว่า เมืองหอดน้ำ (หอดแปลว่า
แห้งแล้ง, โหยหิว ปัจจุบันนี้เป็นอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่) เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสพยากรณ์จบแล้ว พระ
อรหันต์ทั้งหลายและพระเจ้าอโศกราชจึงกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ฐานะที่นี้ดียิ่ง สมควรตั้งพระ
ศาสนาไว้แห่งหนึ่ง ขอพระองค์ทรงมีพระเมตตาไว้พระเกศาธาตุเถิด" พระพุทธองค์ตรัสว่า "ดูราภิกษุทั้งหลาย
ฐานะที่นี้ไม่มีถ้ำช่องเขา ไม่สมควรจะไว้ธาตุ" แล้วพระพุทธองค์ก็เสด็จจากที่นั่น เสด็จไปตามฝั่งแม่น้ำระมิงค์ขึ้น
ไปทางทิศเหนือไกลประมาณ ๑๐,๐๐๐ วา ก็ทรงพบหินก้อนหนึ่งรูปร่างเหมือนเต่า พระพุทธองค์ทรงประทับนั่ง
เหนือหินก้อนนั้น ในกาลนั้นมีพญานาคตนหนึ่งออกจากที่อยู่แห่งตน เข้ามาอภิวาทพระพุทธเจ้า เมื่อนั้นพระ
อรหันต์ พระเจ้าอโศกราชและพญานาค ก็ช่วยกันกราบทูลว่า "ข้าแต่พระพุทธองค์ผู้เจริญ ฐานะที่นี้ควรตั้งพระ
ศาสนาไว้พระธาตุแท้แล" พระพุทธองค์ตรัสว่า "ฐานะที่นี้ไม่มีถ้ำ ไม่ควรไว้ธาตุ" จึงกราบทูลต่อไปว่า "แม้ว่า
พระองค์ไม่ทรงไว้พระธาตุในสถานที่แห่งนี้ขอทรงพระกรุณาไว้รอยพระบาทเถิด" เมื่อกราบทูลแล้วพระพุทธเจ้า
ก็เสด็จไปทรงเหยียบรอยพระบาทไว้เหนือหินก้อนนั้น มีรอยลึกประมาณสี่นิ้วมือขวาง (ฝ่ามือตะแคง) ไว้เป็นที่
สักการบูชาแก่คนและเทวดาทั้งหลาย แล

พระพุทธเจ้าเสด็จจากที่นั่น ขึ้นไปทางทิศเหนือตามขุนเขาน้ำแม่น้ำระมิงค์ไปได้ ๑๔,๐๐๐ วา (บางฉบับว่า
๔,๐๐๐ วา) ทรงพบพญานาคตนหนึ่ง เป็นนาคที่ใจกักขะกล้าแข็งหยาบกระด้าง เมื่อมันเห็นพระพุทธเจ้าก็คิด
ว่า "กูจะทำร้ายบุรุษผู้นี้" พระพุทธองค์จึงทรงแสดงปาฏิหาริย์บันดาลให้ยกกายไม่ขึ้น มันก็รู้สึกหนักหัวและหนัก

ร่างกายยิ่ง มันจึงคิดว่า "กูก็เป็นผู้มีฤทธิ์ผู้หนึ่ง แต่บุรุษผู้นี้กลับมีฤทธิ์มากจริงหนอ" พระพุทธองค์จึงทรงสำแดงปาฏิหาริย์ให้มันเห็นมันจึงรู้ว่า "ที่แท้บุรุษผู้นี้ หากเป็นพระพุทธเจ้าองค์ประเสริฐแท้ๆ ขอพระองค์โปรดกรุณาให้ข้าพระองค์ยกหัวขึ้นและเคลื่อนไหวร่างกายได้เถิด ข้าพระองค์ไม่ทราบว่าเป็นพระพุทธเจ้า จึงได้คิดกระทำผิดต่อพระองค์ บัดนี้ข้าพระองค์รู้สึกหนักหัวและหนักกายยิ่ง" พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบสภาวะแห่งจิตที่อ่อนนุ่มของพญานาค เป็นอันอ่อนละเอียดยิ่งนัก พระองค์ก็ทรงคลายอิทธิฤทธิ์ให้พญานาคเคลื่อนไหวตัวได้ มันก็นำเอาอาสนะมาให้พระพุทธองค์ ประทับนั่งเหนือหินก้อนหนึ่งซึ่งกว้าง ๔ ศอก ยาว ๘ ศอก แล้วก็ไปนำเอาข่าน้ำโภชนาหาร มาถวายทานแก่พระพุทธองค์ พระพุทธองค์เสวยไม่ได้ พญานาคก็บันดาลให้น้ำพุ่งออกมาจากแผ่นดินพร้อมทั้งขึ้นทองคำบรรจุน้ำ แล้วนำไปถวายแก่พระพุทธเจ้าให้ได้เสวย เมื่อพระพุทธองค์ทรงทำภารกิจแล้ว พญานาคก็สมาทานเบญจศีล พระพุทธองค์ก็ทรงประทานให้พญานาคก็ยิ่งเพิ่มศรัทธาปสาทะเป็นอันมาก จึงควักเอาดวงตาทั้ง ๒ ข้างถวายแก่พระพุทธองค์ แล้วก็เลิกฟันทันกันเป็นร่มให้พระพุทธเจ้า กราบพูลขอรอยพระบาทจากพระพุทธองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงผินพระพักตร์ไปทางทิศบูรพาตรัสว่า "ฐานะที่นี้พญานาคตนนี้ถวายดวงตาเป็นทานแก่ตถาคตต่อไปภายหน้าสถานที่นี้จักได้เป็นเมืองๆ หนึ่งจะปรากฏชื่อว่า มหานคร" แล้วพระพุทธองค์ก็เสด็จลุกขึ้น ทรงเหยียบรอยพระบาทไว้เหนือหินก้อนนั้น พญานาคก็ถวายอำลา กลับไปสู่เมืองนาค อันเป็นที่อยู่แห่งตน ในขณะนั้นดวงตาทิพย์ก็เกิดมีขึ้นแก่พญานาค นับเป็นดวงตาที่แจ่มใสมิ่งกว่าเดิมด้วยอาณิสสที่ได้อวยถวายดวงตาเป็นทานแก่พระพุทธเจ้านั้นแล

จากนั้นพระพุทธเจ้าก็เสด็จเสียบขึ้นไปทางทิศเหนือ ทรงบรรลุถึงสถานที่แห่งหนึ่ง แล้วทรงผินพระพักตร์ไปทางทิศบูรพา ทรงรำพึงว่า "อายุตถาคตได้ ๖๐ พรรษาแล้ว ยังคงเหลืออีก ๒๐ พรรษาก็จะปรินิพพาน ธาตุตถาคตจะมาบรรจุในเมืองนี้มากกว่าเมืองอื่น" ธรรมสังเวชก็บังเกิดแก่ตถาคตต่อไปภายหน้าสถานที่นี้จักได้ชื่อว่า สังเวคฐานเจติย์ แล

จากนั้นพระพุทธเจ้าก็เสด็จไปสู่ทิศตะวันออกประมาณ ๑,๐๐๐ วา (บางฉบับว่า ๒,๐๐๐ วา) เสด็จไปถึงบ้านกุมภการเศรษฐี ยังมีลัษะผู้หนึ่งเป็นเศรษฐีช่างหม้อ ปั้นหม้อขายและเป็นนายบ้านที่นั่น เห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมาจึงทูลถามว่า "เจ้าจะไปที่ไหนหนอ" พระพุทธเจ้าตรัสว่า "เราตถาคตจาริกมาถึงเมืองที่นี้เพื่อจะโปรดสัตว์ทั้งหลาย" กุมภการเศรษฐีจึงกราบทูลว่า "เจ้ากู หากเป็นพระพุทธเจ้าเป็นแน่แท้" จึงกราบทูลอาราธนาว่า "ข้าแต่พระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าขอโปรดมีพระมหากรุณาธิคุณสถิตประทับโปรดเมตตาข้าพระองค์ทั้งหลายในที่นี้สัก ๗ วันเถิด" แล้วกุมภการเศรษฐีก็สร้างกุฏิหลังเล็กถวายเพื่อให้พระพุทธองค์ประทับสำราญอยู่ ชาวบ้านทั้งหลายก็นำข่าน้ำโภชนาหารมาถวายแก่พระพุทธองค์ ทรงรับแล้วก็ทรงอนุโมทนา แล้วตรัสแก่พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชว่า "ดูรา ภิกษุทั้งหลาย เมื่อตถาคตมาถึงที่นี้ลัษะทั้งหลายนำข่าน้ำโภชนาหารมาถวาย แล้วอาราธนาว่า "ขอพระองค์จงหยุดชาเถิด ต่อไปภายหน้าสถานที่นี้จะกลายเป็นเมืองๆ หนึ่งปรากฏชื่อว่า ภูษานนคร ขณะนั้นพระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชก็กราบทูลขอเอาพระเกศาธาตุว่า "ฐานะที่นี้ควรตั้งพระศาสนาของพระพุทธเจ้า ขอพระองค์โปรดเมตตาประทานพระเกศาธาตุเถิด" พระพุทธองค์ก็ทรงลูบพระเศียร ได้พระเกศาธาตุมาหนึ่งองค์ ทรงประทานแก่พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราช จึงพร้อมด้วยพวกลัษะทั้งหลายมีกุมภการเศรษฐี เป็นต้นจึงขุดหลุมลึก ๑๐๑ วา แล้วอัญเชิญพระเกศาธาตุใส่ในกระบอกไม้ขาง บรรจุใส่ในผอบทองคำใหญ่ ๘ กำมือ นำลงไปบรรจุในหลุม ลัษะทั้งหลายก็นำเอาสมบัติสิ่งของทั้งหลายสิบเจ็ดแสนใส่ลงไปในบูชาพระเกศาธาตุ แล้วก่อเจดีย์ทองคำสูง ๗ ศอก ครอบผอบทองคำไว้ พระอินทร์ก็ทรงเนรมิตยন্ত্রจักรผันไว้ใช้ดินกลบถมจนเรียบร้อย แล้วสมเด็จพระพุทธเจ้าจึงตรัสแก่พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชว่า "เมื่อใดตถาคตนิพพานไปแล้ว ท่านทั้งหลายจงนำเอา ธาตุกระดูกกระหม่อมหัวซีกขวา แห่งตถาคตมาประดิษฐานไว้ ณ ที่นี้"

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เสด็จจากที่นั้นขึ้นไปทางทิศเหนือไกลประมาณ ๑๐,๐๐๐ วา ทรงบรรลุถึงบ้าน

ลัวะแห่งหนึ่งทรงพบม่าน (พม่า) ผู้หนึ่งนำหมากสดและพลูเหลืองซ้อนกันถวายแก่พระพุทธเจ้าว่า "ข้าแต่พระพุทธเจ้าพระองค์โปรดคัมชีชา (บางฉบับว่า ทิชา เข้าใจว่าหมากความถึง ฉั่น, เสวย) เกิด" พระพุทธองค์ทรงรับลัวะก็เสวยหมากพลูนั้น ม่านผู้นั้นก็นำขาน้ำมาถวายแก่พระพุทธเจ้าในเวลานั้นพระอาทิตย์กำลังจะเที่ยง

พระพุทธองค์ทรงประทับอยู่ที่นั่น ๑ วัน ตรัสแก่พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชว่า "เมื่อตถาคตมาถึงที่นี่ มีม่านผู้หนึ่งเอาหมากสดกับพลูมาถวายตถาคตแล้วบอกว่า "ท่านจงคัมชีชาเกิด" ต่อไปภายหลังบ้านนี้จะได้ชื่อว่าบ้านชีชาง ต่อไปจะแปรไปว่า เวียงกุมกาม (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่) พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชจึงกราบทูลว่า "สถานที่นี้ควรตั้งพระศาสนาไว้แล" แล้วก็ทูลขอพระเกศาธาตุจากพระพุทธองค์ก็ทรงให้พระหัตถ์ขวาลูบพระเศียร ได้พระเกศาธาตุหนึ่งองค์ ทรงประทานแก่เขาทั้งหลายคือ แก่พระอรหันต์ พระเจ้าอโศกราชและลัวะทั้งหลาย แล้วลัวะและม่านผู้นั้นก็ชุดหลุมลึก ๑๐๑ ศอก กว้าง ๑๐๑ ศอก อัญเชิญพระเกศาธาตุบรรจุในกระบอกไม้รวก นำเข้าใส่ในผอบทองคำใหญ่ ๗ กำมือ อัญเชิญลงไปบรรจุในก้นหลุมที่ขุดนั้น ม่านผู้นั้นนำสมบัติสิ่งของบรรจุบูชาพระเกศาธาตุหนึ่งล้าน พระอินทร์ทรงเนรมิตยंत्रจักรผันป้องกันไว้ แล้วกลบหลุมนั้น สร้างพระเจดีย์ครอบ ก่อสูง ๒ ศอก (บางฉบับว่า ๑๐ ศอก) เป็นที่หมายพระบรมธาตุ แล้วพระพุทธองค์ทรงสั่งว่า "เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้วจงนำเอาธาตุกระดูกข้างขวาของตถาคตมาบรรจุไว้ ณ ที่นี้เกิด" พระอรหันต์ พระเจ้าอโศกราช พระอินทร์และพระมหาอานนท์ นอนพักแรมอยู่ในสถานที่นั้น

ส่วนสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จไปพักประทับนอนอยู่ที่ภูเขาลูกเล็กหนึ่ง อยู่ทางทิศตะวันตก พระองค์ประทับอยู่ใต้ต้นมะขามใหญ่ต้นหนึ่ง ซึ่งใหญ่ประมาณ ๘ กำ สูง ๑๕ ศอก ทรงประทับอยู่เมตตาในที่นั้นตลอดราตรี ในกลางคืนนั้นเทพดาทั้งหลายก็โสมนัสยินดีจึงบันดาลให้ฝนเงิน ฝนทองคำตกลงมาบูชาพระพุทธองค์ ครั้นสว่างขึ้นมา แก้ว เงิน ทองคำ เหล่านั้นก็หายเข้าไปสู่ใต้ภูเขาลูกเล็กนั้น เป็นไปเพราะพุทธานุภาพ เหตุนี้ภูเขาลูกนั้นจึงได้ชื่อว่า ดอยเขาค้ำหลวง (พระธาตุดอยคำ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่) แล้วพวกเทพดาทั้งหลายก็กราบทูลขอรอยพระบาทจากพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ตรัสว่า "สถานที่นี้ไม่มีที่จะไว้รอยพระบาทตถาคต" พอรุ่งสว่างดีแล้วก็เสด็จไปทางทิศตะวันออกทรงพบหินก้อนหนึ่งงดงามยิ่ง ทรงประทับนั่งผินพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก ทรงทอดพระเนตรดูสถานที่แห่งนั้นแล้วก็ทรงรำพึงว่า "สถานที่นี้ต่อไปภายหลังจักเป็นมหานครเมืองใหญ่ จักเป็นที่อยู่แห่งมหากษัตริย์และคนทั้งหลาย ศาสนาตถาคตจะมาดำรงอยู่ในเมืองที่นี่เป็นที่รุ่งเรืองยิ่ง จักปรากฏชื่อเสียงไปทั่วทิศ ในเมืองนี้จะมีอารามใหญ่อยู่ ๘ หลัง (บางฉบับว่า ๖ หลัง ความจริงต้องเป็น ๘ หลัง) เมื่อเป็นเช่นนี้ เราตถาคตจะไปนั่งภาวนาในอัฐมามงคสถานทั้ง ๘ นั้นเหมือนดังที่เคยภาวนาที่โสฬสสถาน ๑๖ แห่ง ในเมืองลังกาทวีปนั้นเกิด" ทรงรำพึงเช่นนี้แล้วเสด็จลุกขึ้นแล้วทรงเหยียบรอยพระบาทไว้เหนือหินที่ประทับนั่ง แล้วเสด็จลงไปประทับอยู่ที่โคนต้นไม้ บุนนาค (มณฑา) ต้นหนึ่งมีคนแก่ ๒ คน ปลุกดอกบุนนาคแล้วนำดอกบุนนาคไปขายเลี้ยงชีวิต ทั้งสองคนเห็นพระพุทธเจ้าประทับนั่งอยู่ที่นี่ จึงนำเอาดอกบุนนาคมาบูชาพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่า "สถานที่ตรงนี้ต่อไปภายหลังคนทั้งหลายจะมาสร้างอารามใหญ่หลังหนึ่ง จะปรากฏชื่อว่า บุปผาราม (วัดสวนดอก) เมื่อนั้นพระอรหันต์ พระเจ้าอโศกราชก็กราบทูลว่า "ข้าแต่พระพุทธองค์ประเสริฐ ในฐานะที่ควรตั้งพระศาสนาที่นี่ ขอพระองค์โปรดประทานพระเกศาธาตุแก่ข้าพระองค์เกิด" พระพุทธเจ้าทรงลูบพระเศียรด้วยพระหัตถ์ขวา ได้พระเกศาธาตุหนึ่งองค์แล้วตรัสว่า "สถานที่ที่จะบรรจุเกศาธาตุไม่ใช่มีแห่งเดียว แต่ว่ามีถึง ๓ แห่ง" ตรัสแล้วทรงวางพระเกศาธาตุไว้เหนือพระหัตถ์ขวาแล้วทรงอธิษฐานว่า "หากฐานะที่นี่จะเป็นที่ตั้งพระศาสนาและจักเกิดเป็นอารามใหญ่แท้ เกศาธาตุนี้จงกลับกลายเป็น ๓ องค์เกิด" เมื่อจบพระอธิษฐานแล้ว พระเกศาธาตุหนึ่งองค์ทรงบรรจุไว้ที่พระพุทธเจ้าประทับนั่ง จึงปรากฏชื่อว่า บุปผาราม (วัดสวนดอกไม้) ในกาลบัดนี้ (วัดสวนดอก อำเภอเมือง เชียงใหม่)

ต่อจากนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เสด็จไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทรงประทับนั่งที่โคนไม้กกอหนึ่ง แล้วทรงพยากรณ์ว่า "ต่อไปภายหน้าสถานที่นี้จะได้ชื่อว่า ปาเวฬุณาราม แล้วพระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชก็ทูลขอพระเกศาธาตุหนึ่งองค์ บรรจุไว้ในที่นั้นปรากฏชื่อว่า เวฬุวันวัดป่าหก บัดนี้แล จากนั้น พระพุทธเจ้าก็เสด็จไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทรงประทับนั่งแล้วทรงพยากรณ์ว่า "ในฐานะที่นี้ต่อไปภายหน้าคนทั้งหลายจะมาสร้างอารามขึ้นเป็นอารามใหญ่จะได้ชื่อว่า บุพพาราม ตามนิมิตที่อยู่ในทิศตะวันออก พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชก็ทูลขอพระเกศาธาตุหนึ่ง องค์ประดิษฐานไว้ในที่นั้นเลยได้ชื่อว่า วัดบุพพาราม จนตราบทุกวันนี้

ต่อจากนั้นสมเด็จพระชินสีห์เจ้า ก็เสด็จปรากฏจากที่นั้น ในระหว่างทางทรงพบชีมาน (นักบวชชาวพม่า) คือนักบวช ๒ รูป นุ่งผ้าผ่าเกลียดยี่งัก นักบวชทั้งสองเห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมา ก็ถวายอภิวาทและเอาบาตรถวายทานแก่พระพุทธองค์ ๒ ลูก พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ท่านทั้งสองนุ่งผ้าผ่าเกลียดยี่งัก ไม่เป็นสมณสารูปแม้แต่น้อย" ชีมานทั้งสองรูปเลยบังเกิดความละอายก็เลยสึกจากเพศนักบวชนั้น ทูลขอบวชต่อพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ก็ทรงบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุแล้วตรัสแก่พระอินทร์, พระเจ้าอโศกราชและพระอรหันต์ทั้งหลายว่า "ต่อไปภายหน้าสถานที่ที่นี้จักเป็นที่ที่มีกษัตริย์มหาศาล และเพราะสถานที่นี้ ชีมานสึกจากเพศนักบวชแบบเดิมอันไม่เรียบร้อยแล้วขอบวชใหม่ ได้เป็นเอหิภิกขุเช่นนี้ สถานที่นี้จักเป็นเมืองชื่อว่า อภินวนคร คือเวียงเชียงใหม่ เหตุดังนี้เมืองนี้จึงชื่อว่า เมืองเชียงใหม่ จนถึงปัจจุบันนี้

เมื่อตรัสพยากรณ์เช่นนั้นแล้ว ก็เสด็จไปทางทิศตะวันตก มีลัวะ ๒ คนยังกระหิง คือวัวเถื่อนเอาเนื้อมาย่างไว้ เขาทั้งคู่จึงนำข้าวและเนื้อกระหิงย่างนั้นถวายแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์เสวยแล้วตรัสพยากรณ์ว่า "ต่อไปภายหน้าสถานที่นี้คนทั้งหลายจะมาสร้างอาราม จะปรากฏชื่อว่า อโศการาม ตามนิมิตที่ลัวะย่างเนื้อแห่งนั้นแล" พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชจึงทูลขอพระเกศาธาตุหนึ่งองค์อัญเชิญบรรจุไว้ในสถานที่นั้นและได้ปรากฏชื่อว่า วัดอโศการาม จนถึงกาลบัดนี้ (วัดป่าแดงหลวง ต.สุเทพ จ.เชียงใหม่)

พระพุทธเจ้าเสด็จจากที่นั้นไปสู่ทิศใต้ ทรงประทับนั่งอยู่ที่แห่งหนึ่ง มีลัวะสองคนเอามะม่วง ๒ ผลมาถวายแก่พระพุทธเจ้า ลัวะทั้งหลายก็นำมะปราง มะขุนและข้าวซ้อมมืออันขาวงามมาถวายแก่พระพุทธเจ้าเมื่อพระพุทธองค์เสวยแล้วพวกเขาก็เอาส้มป่อยและน้ำหอมถวาย พร้อมทั้งน้ำสำหรับสรงและน้ำสำหรับล้างพระหัตถ์ พระพุทธองค์ก็ทรงสงน้ำและสระพระเกศา ก็ประทับอยู่ทรงแสดงพระธรรมเทศนาสั่งสอนพวกลัวะทั้งหลายตลอด ๓ วัน ๓ คืน แล้วทรงพยากรณ์ว่า "ต่อไปภายหน้าคนทั้งหลายจะมาสร้างอารามขึ้น ณ สถานที่นี้เป็นอารามใหญ่ จักปรากฏชื่อว่า พิซอาราม (วัดหลวงศรีเกิด อ.เมือง จ.เชียงใหม่) แล้วพระเจ้าอโศกราชก็ทูลขอพระเกศาธาตุอัญเชิญบรรจุไว้ในสถานที่นั้น

สมเด็จพระภาควันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จจากที่นั้นไปสู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทรงประทับอยู่ที่แห่งหนึ่ง เวลานั้นชีมาน คือนักบวชมาน ๗ รูป มาอนอนอยู่ที่นั้น พวกเขาเห็นพระพุทธเจ้าเสด็จเข้ามา ก็ถวายอภิวาท พระพุทธองค์ตรัสว่า "สถานที่นี้มีชีมานมานอนอยู่ ต่อไปภายหน้าคนทั้งหลายจะมาสร้างอารามใหญ่อารามหนึ่ง จักปรากฏชื่อ สังฆาราม พระเจ้าอโศกราชก็ทูลขอพระเกศาธาตุหนึ่งองค์ ทรงบรรจุไว้ในสถานที่นั้น สถานที่นั้นจึงได้ชื่อว่า สังฆาราม (วัดเชียงมั่น อ.เมือง จ.เชียงใหม่) จนตราบถึงปัจจุบันนี้

จากนั้นสมเด็จพระพุทธเจ้าก็เสด็จไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ลัวะคนหนึ่งเห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมาเมตตา ก็รีบปลุกกระต๋อมใหญ่หลังหนึ่ง แล้วกราบทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าประทับสำราญอยู่ในกระต๋อม พระพุทธองค์ก็

ทรงสงเคราะห์เมตตาประทับอยู่จนสิ้น ๑ ราตรีแล้วตรัสพยากรณ์ว่า"เมื่อตถาคตมาถึงที่นี่ ทิพพมีความยินดีปีติมาก สร้างกระท่อมให้ตถาคตอยู่สำราญ ควรแก่การโสมนัสยินดียิ่ง ต่อไปภายหน้า คนทั้งหลายจะมาสร้างอารามใหญ่ในที่นี้ จะปรากฏชื่อว่า นันทาราม แล้วพระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชก็ทูลขอพระเกศา ธาตุหนึ่งองค์บรรจุไว้ในสถานที่นั้น

ต่อจากนั้น ถัดก็อาราธนาพระพุทธรองค์เสด็จไปเมตตาที่บ้านของเขา พระพุทธเจ้าก็เสด็จเคลื่อนจากที่นั้นไปถึงบ้านของลัวะ ประทับเหนือแท่นอาสนะท่ามกลางบ้านแห่งนั้น ลัวะผู้นั้นก็บังเกิดความยินดีปสาทศรัทธายิ่ง จึงฝึงบ้างฉัตร ธงแผ่นผ้าถวายบูชาพระพุทธเจ้า ในเวลานั้นยังมีนักบวชมานุรูปหนึ่ง มีอายุได้ ๑๒๐ ปี บริบูรณ์ได้เห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมา ก็บังเกิดปสาทศรัทธาใจมาก ว่า "ตั้งแต่เราเกิดมาอายุถึง ๑๒๐ ปี และได้บวชนอกศาสนาหาประโยชน์สิ่งใดมิได้ บัดนี้มาพบเห็นพระพุทธเจ้าต่อนุชาเช่นนี้ดียิ่งนัก! แล้วก็แก้ผ้าสบชุบน้ำมันจูดบูชาพระพุทธเจ้า พระพุทธรองค์จึงตรัสพยากรณ์ว่า "เมื่อตถาคตมาถึงที่นี่เขาทั้งหลายมาปักฉัตรและธงถวายบูชา ชีมนักจูดผ้าสบชุบน้ำเป็นอันรุ่งโรจน์โชตินาการยิ่งต่อไปภายหน้า คนทั้งหลายจะมาสร้างวัดที่นี่ เป็นอารามอันใหญ่แห่งหนึ่งจะปรากฏนาม โชติอาราม พระเจ้าอโศกราชและพระอรหันต์ทั้งหลายก็ทูลขอพระเกศาธาตุเอาบรรจุไว้ในกระบอกไม้ไผ่ ใส่ในผอบทองคำใหญ่ ๗ กำมือ ถัดทั้งหลายก็ขุดหลุมลึก ๔๐๐ ศอก แล้วอัญเชิญพระเกศาธาตุลงบรรจุในก้นหลุมเอาสมบัติข้าวของอันเป็นจำนวนมาก พระอินทร์ทรงเนรมิตรายนต์จักรผันป้องกันไว้ แล้วก็กลบก่อเจดีย์ครอบสูง ๓ ศอก (บางฉบับว่า ๓๐๐ ศอก) พระพุทธรองค์ทรงสั่งพระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชไว้ว่า "เมื่อเราตถาคตนิพพานไปแล้ว ท่านทั้งหลายจงเอาธาตุอัฐมืองข้างขวาของตถาคตมาไว้ที่นี่เถิด"

ต่อจากนั้นพระพุทธเจ้าก็เสด็จลงมา ทรงบรรจุถึงบ้านกุมภะ คือ ว่าบ้านเศรษฐีช่างหม้อ ก็ทรงประทับอยู่เพื่อแสดงพระธรรมเทศนา ๓ วัน ๓ คืนและทรงแสดงอาณิสสสร้างพระพุทธรูป ให้แก่เศรษฐีฟัง เศรษฐีช่างหม้อได้ฟังแล้วบังเกิดความยินดีเป็นอันมาก มีความประสงค์อยากจะสร้างพระพุทธรูป ทั้งหลายจึงประกาศบอกกล่าวแก่ชาวบ้านทั้งหลาย ทิพพทั้งหลายก็นำสิ่งของมารวมกันช่วยกันจัดวัตถุทาน ชักชวนกันเอาดินที่ใช้ปั้นหม้อมาปั้นพระพุทธรูปได้พระพุทธรูป ๓,๓๐๐,๐๐๐ องค์ สร้างฐานสร้างแท่นแล้วก็นำมาบูชาพระพุทธเจ้า

ทิพพทั้งหลายมีกุมภเศรษฐีเป็นประธาน ก็พร้อมกันกราบไหว้สักการบูชาพระพุทธรูปเหล่านั้น ตามกำลังศรัทธาแห่งตน สมเด็จพระพุทธเจ้าตรัสว่า "สาธุ สาธุ ดินกแล ดุราภุมภเศรษฐี ท่านทั้งหลายพร้อมใจกันสร้างรูปแห่งตถาคต เพื่อไว้เป็นที่สักการบูชาเป็นการดียิ่งนัก เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้ว สถานที่นี้จักเป็นมหานครใหญ่แห่งหนึ่ง ศาสนาแห่งตถาคตจะมาตั้งอยู่ในเมืองที่นี่ จักรุงเรื่องจำเริญเป็นอันมาก คนทั้งหลายที่เกิดมาในกาลยานั้น ก็จะทำเพื่บุญกุศลเขาจะได้ถึงมรรคถึงผลในศาสนาแห่งตถาคต หากว่าบุญบารมียังหย่อน ไม่อาจบรรจุถึงพระนิพพานในศาสนาแห่งตถาคตได้ พวกเขาก็จะมาถึงมรรคถึงผลในศาสนาแห่งพระอริยมะตไตรยเจ้า" เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสเสร็จแล้ว พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราช ก็ช่วยกันขุดหลุมลึก ๗ ศอก แล้วนำพระพุทธรูปทั้งหมดนั้น ลงฝังในหลุมนั้นกลบถมเสียเป็นอันดี พระพุทธรองค์ก็ทรงเล็งดูอนาคตกาลที่จะมาภายหน้า แล้วทรงพยากรณ์ว่า "เมื่อใดพระพุทธรูปที่ปั้นด้วยดินเหล่านี้ปรากฏขึ้นมา ให้คนและเทวดาทั้งหลายได้กราบไหว้สักการบูชา เมื่อนั้นศาสนาเราตถาคตก็จะรุ่งเรืองจำเริญเป็นอันมากแล"

เมื่อทรงพยากรณ์เช่นนี้แล้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงพาพระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราช เสด็จไปสู่ ดอยนางนอน (บางฉบับว่า ดอยนังนอน) ที่นั่น ตรัสว่า "สถานที่นี้ควรตั้งพระศาสนาแล" พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราชก็กราบทูลขอพระเกศาธาตุ พระพุทธรองค์ก็ทรงลูบพระเศียรได้พระเกศาธาตุมาหนึ่งองค์ ก็ทรงประทานให้

พระอรหันต์และพระเจ้าอโศกราช บรรจกระบอบไม้ช้าง ไล่ผอบลงในกัมหมุลม พระอินทร์ทรงเนรมิตยนต์จักผัน ป้องกันไว้ พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ว่า ธาตุตถาคตองค์นี้ จะปรากฏชื่อว่า พระธาตุคายนางนอน (พระธาตุจอมแจ้ง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่)

จากนั้น พระพุทธเจ้าก็เสด็จไปสู่เมืองยวม (ขุนยวม) ทรงเหยียบรอยพระบาทไว้ที่นั่นหนึ่งรอย แล้วเสด็จไปสู่เมืองธรา (บางฉบับว่า เมืองบรา) ก็ทรงเหยียบรอยพระบาทไว้ที่นั่นหนึ่งรอย แล้วก็เสด็จไปสู่ เมืองแซร (แปร) เมืองตะโคงตามลำดับ จนบรรลู่ถึงเมืองกุสินารา และพระวิหารเชตวัน ทรงจำพรรษาที่นั่น

คราวเมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จจาริกไปโปรดสั่งสอนเวไนยสัตว์ปางนั้น เมื่อเสด็จไปถึงที่ใดคนและเทวดาทั้งหลายก็บังเกิดความเลื่อมใสศรัทธาได้ทูลขอบวชและติดตามพระพุทธองค์ทุกบ้านทุกเมือง เมืองละรูปสองรูป ได้ภิกษุ ๑๐๐ รูปเป็นบริวาร ติดตามพระพุทธองค์เข้ามาถึงพระวิหารเชตวันาราม ดูเป็นที่รุ่งเรืองงดงามเป็นอันมาก

ในการเสด็จจาริกสั่งสอนเวไนยสัตว์ ทรงพยากรณ์พระบาท พระธาตุและบ้านเมืองทั้งหลายนั้น เป็นพรรษาที่ ๒๕ หลังจากพระพุทธองค์ตรัสรู้แล้วพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ก็มีด้วยประการดังกล่าวมานี้แล

ดูรา สัปบุรุษทั้งหลาย ยังมีในกาลครั้งหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าองค์ประกอบด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่ง ทรงรำพึงถึงพระยายักษ์ใหญ่ตนหนึ่ง ซึ่งอยู่ที่ ดอยอ่างสร้ง (ถ้าเขียนดาว) อันมีอยู่ในเมืองหริภุญชัย (เวลานั้นเมืองหริภุญชัยคือเมืองลำพูน มีอาณาเขตถึงเชียงใหม่) พระพุทธองค์ทรงทราบด้วยทิพยจักขุญาณแห่งพระองค์ แล้วก็เสด็จไปสู่บริเวณเขตแดนดอยอ่างสร้งที่นั่น

ส่วนพระยายักษ์ที่อาศัยอยู่ในดอยอ่างสร้งนั้น มีมีปกติแสวงหาคนและสัตว์มากินเป็นอาหารเสมอมาเป็นประจำ ในวันนั้น พระยายักษ์ก็ออกจากที่อยู่แห่งตน เพื่อไปแสวงหาอาหาร มันไปทางใดก็ไม่พบคนหรือสัตว์แม้แต่ตัวเดียว แล้วมันก็ไปพบพระพุทธเจ้า เมื่อมันเห็นแล้ว มันหาได้รู้ว่าเป็นพระพุทธเจ้า มันคิดว่า "โชคงูยงดีอยู่ ถึงได้มาพบมาปะชายผู้นี้ อาหารของกูเดินทางมาหากูแล้ว" เมื่อมันเห็นเช่นนั้นแล้ว ก็แสดงฤทธิ์เดชอันเป็นยักษ์แห่งมัน แล้วก็วิ่งไปหาพระพุทธเจ้า ด้วยอาการอันรีบด่วน "กูจะจับบุรุษผู้นี้เป็นอาหาร" สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทราบวโรจิตแห่งพระยายักษ์จึงตรัสว่า "ดูก่อนพระยายักษ์ ท่านอย่าคิดว่าจะกินเราเลย จะเป็นบาปอันหนักแก่ท่านต่อไปในภายหน้าหาที่สุดไม่ได้ เราตถาคตนี้มีใช้คนธรรมาสามัญ เราเป็นสัพพัญญู พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐกว่าโลกทั้งสาม" พระยายักษ์ได้ฟังพระดำรัสของพระพุทธเจ้าเช่นนั้น ก็บังเกิดความสะดุ้งตกใจกลัว มีร่างกายอันสั่นสะท้าน มีความกลัวต่อมรณภัยเป็นอย่างยิ่งจึงเข้ามากราบขอภัยไว้ชีวิตจากพระพุทธเจ้า แล้วถอยหลังกลับคืนสู่ถ้ำอันเป็นที่อยู่แห่งตน แล้วจึงบอกกล่าวยังเหตุอันนั้นแก่ลูกเมียว่า "ดูรานาง วันนี้พี่ออกไปแสวงหาอาหารตลอดวันไม่พบคนและสัตว์แม้แต่ตัวเดียว แต่พี่ไปพบบุรุษผู้หนึ่ง มีรูปโฉมผิวพรรณอันงดงาม พี่นึกว่าเป็นคนธรรมาสามัญ เมื่อพี่วิ่งทะยานเข้าไปนึกว่าจะจับเอามาเป็นอาหารแห่งเราทั้งสอง บุรุษผู้นั้นกลับแปลงสีหน้าทักพี่ว่า "ดูรา พระยายักษ์ ท่านอย่าคิดว่าจะกินเราเลย จะเป็นบาปอันหนักเหตว่าตถาคตนี้มีใช้คนธรรมาสามัญเหมือนคนและสัตว์ทั้งหลาย หากเราเป็นผู้ประเสริฐกว่าโลกทั้งสาม" พี่ได้ฟังคำเช่นนั้น ก็บังเกิดความสะดุ้งตกใจกลัวต่อมรณภัยเป็นอันมาก ก็ก้มกราบแล้วถอยหนีกลับคืนมาหาที่อยู่แห่งเรานี้แหละ เมื่อนั้น นางยักษ์ได้ฟังพระยายักษ์ผู้เป็นสามีแห่งตนกล่าวเช่นนั้น ก็กำหนดรู้ด้วยปัญญาแห่งตนว่า บุคคลผู้นั้นต้องเป็นพระพุทธเจ้าองค์ประเสริฐอย่างเดียว" เมื่อกำหนดรู้เช่นนั้นแล้วจึงกล่าวแก่พระยายักษ์ว่า

"ข้าแต่เจ้าผู้เป็นสามี ผู้ที่เห็นมาปานั้นมิใช่คนธรรมดาสามัญ ต้องเป็นคนที่บุญสมภารเป็นมาก ที่แท้ที่ท่านได้พบพระสัพพัญญองค์ประเสริฐล้ำเลิศเป็นที่ยิ่งแล้ว พี่ท่านจงอย่าคิดว่าจักใคร่กินเกิด จะเป็นบาปอันหนักแก่พี่ท่าน บัดนี้ท่านองค์ประเสริฐนั้นยังสถิตอยู่ ณ ที่ใดหนอ" พระยายักษ์ก็กล่าวว่า "ดูรา นางเจ้าองค์ประเสริฐนั้นยังคงอยู่ที่นั่นยังไม่ทันจะไปที่ไหนหรอก" นางยักษ์จึงกล่าวว่า "ข้าแต่เจ้าผู้จงรับขวนขวายหาปรามาสบูชา มีข้าวตอกดอกไม้และของหอมทั้งหลาย ไปขอขมาพระพุทธรูปเจ้าองค์ประเสริฐนั้นเถิด พี่ท่านจงขอให้พระพุทธรูปเจ้าลดโทษแก่ท่านเถิด" พระยายักษ์ได้ฟังคำที่ภริยาแห่งตนกล่าวตักเตือนเช่นนั้นก็บังเกิดความยินดี จึงพูดว่า "ดูรา นางเป็นการดีแท้แล" แล้วพระยายักษ์ก็รับขวนขวายหาปรามาสบูชา คือดอกไม้ของหอมได้แล้ว ก็รีบกลับคืนมาสู่สำนักพระพุทธรูปเจ้าแล้วก็กราบขอมมาด้วยคำว่า "ข้าแต่พระพุทธรูปเจ้าผู้หาทุกข์มิได้ ข้าพระพุทธรูปเจ้าก็กราบขอพระพุทธรูปเจ้า โปรดจงบังเกิดพระมหากรุณาธิคุณลดโทษแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด เพราะข้าพระองค์ไม่ทราบว่าเป็นพระพุทธรูปเจ้า จึงได้วิ่งพรวดเข้ามาเพื่อจะจับพระองค์กินเป็นอาหาร การกระทำเช่นนี้ก็บังเกิดเป็นโทษแก่ข้าพระองค์ ขอพระองค์โปรดอภัยโทษเหล่านั้น แล้วโปรดทรงพระกรุณาสั่งสอนข้าพระองค์เถิด"

ขณะนั้นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเล็งเห็นพระยายักษ์ตนนั้นเป็นผู้มีบุญสมภาร ซึ่งจักต้องปรากฏด้วยบุญและคุณแห่งตนในภายภาคหน้าเปื้อนอันมาก ก็ทรงรับเอาปรามาสบูชา และทรงลดโทษแก่พระยายักษ์ตนนั้นด้วยดี แล้วทรงสั่งสอนพระยายักษ์ให้เข้าถึงสรณาคมน์และรักษาเบญจศีล พระยายักษ์ก็ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธรูปเจ้าทุกประการ แล้วนั่งเฝ้าปรนนิบัติพระพุทธรูปเจ้าอยู่ พระพุทธรูปเจ้าทรงพยากรณ์ว่า "ดูรา ยักษ์ราชผู้เป็นใหญ่ ต่อไปในอนาคตเบื้องหน้าในระหว่างแห่งศาสนาที่ตถาคตตั้งไว้ ท่านจะได้เกิดมาเป็นพระยาธรรมิกราชองค์หนึ่ง ในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาพันที่สาม ท่านจะได้ส่งเสริมยกย่องพระพุทธรูปศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองเป็นอันมาก เหตุการณ์เช่นนี้จะมีต่อไปในกาลภายหน้าอย่างแน่นอน เมื่อท่านเกิดมาเป็นพระยาธรรมิกราชนั้น ท่านจะมีอายุยืน ๒๐๐ ปี ในกาลนั้นพระพุทธรูปศาสนาล่วงไปแล้วสองพันปีกว่า จะยังเข้าสู่สามพันปี ในระหว่างนี้แหละที่ท่านจะได้เป็นพระยาธรรมิกราชภายหลังแต่นั้น อายุแห่งพระพุทธรูปศาสนาจะเหลือประมาณ ๒,๐๐๐ ปี ดูรามหายักษ์ โดยที่ในระหว่างศาสนา ตถาคตที่ตั้งไว้ ๕,๐๐๐ ปี นับแต่ตถาคตนิพพานไปนั้นจะมีพระยาธรรมิกราชมาเกิด ๕ พระองค์คือ องค์ที่ ๑ จะเกิดในเมืองปาฏลีบุตรนคร มีนามบัญญัติว่า ปัตตมาลิก (บางฉบับว่าปุตตมาลิก) คือพระเจ้าอโศกราช องค์ที่ ๒ จะเกิดในเมืองสวตถิคือเมืองหงสาวดี ท่านองค์นี้จะได้อาชีพค้าขายเมือง เวลานั้นเมืองจะราคาแพงน้ำหนักราคา ๑,๐๐๐ จะขายได้เงิน ๓๒ ลูกเงินตลึง องค์ที่ ๓ จะเกิดในเมืองอังวะ องค์นี้จะเป็นพ่อค้าเกลือ คือในเวลานั้นเกลือจะมีราคาแพง คือเกลือน้ำหนักสองพันปลายสามร้อยอึก จะขายได้ ๓๒ ลูกเงินตลึง องค์ที่ ๔ จะเกิดในเมืองอโยธยา องค์นี้จะเกิดมาเป็นพ่อค้าพลู เวลานั้นพลูจะมีราคาแพง พลู ๑๐๐ ใบจะขายได้ ๓๐ ลูกเงินตลึง องค์ที่ ๕ องค์นี้จะเกิดมาเป็นพ่อค้าข้าวสาร คือในเวลานั้นข้าวสารจะมีราคาแพง คือ ข้าวเหนียวน้ำหนัก (ประมาณ ๑๒ กก.) จะขายได้เงิน ๗๐ ลูกเงินตลึง คือว่าหมื่นข้าวมีราคา ๓๐๖ ถัง (อึก) เงินตลึง ๑ ลูกมีน้ำหนัก ๕ ฝิน (ไม่ทราบมาตรโบราณ ต้องค้นคว้าต่อไป ฝ่ายท่านผู้รู้ช่วยคิดด้วย) ในพระยาธรรมิกราช ๕ องค์นี้พระยาธรรมิกราชองค์ชื่อว่า พระเจ้าอโศกราชจะเกิดก่อน ในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาหนึ่งพันวัสสาแรก พระยาธรรมิกราชองค์ที่ ๒ มีชื่อว่า ตัมพลุ อนุรุทธธรรมิกราช ที่เป็นพ่อค้าเมี่ยง เกิดในเมืองพุกามในเมืองหงสาวดีในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาพันที่สอง พระยาธรรมิกราชเป็นพ่อค้าพลู จะมาเกิดในเมืองอโยธยาทวารวดี ในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาพันที่สอง พระยาธรรมิกราชที่เป็นพ่อค้าข้าวสารจะมาเกิดในเมือง โยนกโลก หรือเมืองหริภุญชัยนคร ในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาพันที่สาม พระยาธรรมิกราชองค์ที่เป็นพ่อค้าเกลือจะมาเกิดในเมืองอังวะ ในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาพันที่สี่ ดูรา ยักษ์ราช ท่านจะได้เกิดเป็นพระยาธรรมิกราชในศาสนาตถาคตในระหว่างอายุพระพุทธรูปศาสนาพันที่สาม คือว่าหลังจากตถาคตนิพพานไปแล้ว ตถาคตจะตั้งพระพุทธรูปศาสนาไว้ ๕,๐๐๐ พรรษา ในเมื่ออายุพระพุทธรูปศาสนา

ล่วงไปแล้วได้ ๒,๐๐๐ ปีบริบูรณ์และย่างเข้าสู่พรรษาที่สามมาถึงเมื่อใด เมื่อนั้นท่านจะได้เกิดเป็นพระยาธรรมิกราชจะได้เกิดในเมืองที่นี่ จะเสวยราชสมบัติเป็นสุขในเมืองเชียงดาวที่นี่ ท่านจะได้ยกย่องส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองเป็นอันมาก ภูเขาลูกใหญ่ดอยอย่างสร่งนี้ ซึ่งใหญ่และกว้างได้โยชน์ สูงก็ได้โยชน์หนึ่ง มีถ้ำใหญ่แห่งหนึ่ง มีพระพุทธรูปองค์หนึ่งสูง ๑,๐๐๐ วา และมีรูปยักษ์ใหญ่ ๔ ตนอยู่เฝ้ารักษาพระพุทธรูปที่นั่น ดูรา ยักขราช ในกาลต่อไปภายหน้า เมื่อศาสนาตถาคตล่วง ๒,๐๐๐ ปีเข้าสู่เขต ๓,๐๐๐ ปี ในเมืองหริภุญชัยนครนี้จะมีพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่งพระนามว่า นครสีสา ภาษาไทยว่า พระยาหัวเวียง จะเสวยราชสมบัติในเมืองหริภุญชัยนคร ในเวลานั้นจะมีหญิงโสเภณีคนหนึ่งจะยุยงสนล่อเท็จจุลให้พระองค์เบียดเบียนเสนาอำมาตย์ประชานาราษฎร์ทั้งหลายคือ ให้ปรับไหมให้ถึงความฉิบหายเป็นอันมาก อีกประการหนึ่งพระยาองค์นี้จะมัวเมาในการเล่น ชอบไปเที่ยวตลาดทุกวัน เสนาอำมาตย์ไม่พอใจ จึงพร้อมใจกันปลดจากพระเจ้าแผ่นดิน แล้วยกย่องพระยาองค์อื่นขึ้นเสวยราชสมบัติแทน ต่อมาก็เปลี่ยนพระเจ้าแผ่นดินถึง ๒๐ รัชกาล ในสมัยที่โอรสพระเจ้าแผ่นดินองค์ที่ ๒๐ ขึ้นครองราชสมบัตินั้น ข้าศึกพวกลัวะยกมาจากเมืองโกสัมพี เข้ามาตีนครหริภุญชัยจะเป็นโกลาหลกลียุคเป็นเวลานาน ศักดิ์สงครามครั้งนั้นจะชนะกันด้วยรีพลคนกล้าหาญก็หาไม่ได้ แต่จะชนะกันด้วยคนบ้าคนหนึ่ง ตั้งแต่นั้นมาจะไม่มีเชื้อสายท้ายพระยาจักรีเสวยเมืองเป็นเวลานานยิ่งนัก จนถึงปีกัดไค้ถึงปีเล่าในระหว่างนั้นท่านจะได้มาเกิดเป็นพระยาธรรมิกราช ได้ยกย่องส่งเสริมศาสนาแห่งตถาคต และปีเบิกสันพระอินทร์ผู้เป็นเจ้าแก่เทวดาทั้งหลาย จะเสด็จลงมาจากชั้นฟ้าดาวดึงส์มาตักลงแก้วใบหนึ่ง เป้าหอยสังข์ ให้คนทั้งหลายในสกลชมพูทวีปทั้งสิ้น ให้ได้ยินได้ฟังทุกแห่ง เพื่อให้สมณพราหมณ์และคฤหัสถ์หญิงชายทั้งหลายได้กระทำบุญให้ท่าน รักษาศีลเจริญเมตตาภาวนาเป็นนิจนิตย์เกิด ต่อจากนั้นจะบังเกิดภัยอันใหญ่คือพระอาทิตย์และพระจันทร์จะปรากฏแก่ตาโลกเห็นเป็นสองดวง จะมีต่อไปภายหน้า

ในกาลต่อไปนับจากนั้น จะมีพระยาธรรมิกราชองค์หนึ่ง ซึ่งเกิดมาในปีกัดเล่า เดือนเพ็ญวันเสาร์จะได้เป็นพระยาธรรมิกราชองค์ประเสริฐ เมื่อพระยาธรรมิกราชองค์นี้เกิดขึ้นมา คนทั้งหลายคือท้ายพระยา เสนาอำมาตย์และสมณพราหมณ์ผู้ที่เป็นคนพาล ใจบาป เขาย่อมเกลียดชังไม่มีใจรักพระยาธรรมิกราชองค์นั้น ท่านจะเกิดในตระกูลช่างหูก ในประเทศที่อยู่ตอนล่างแม่น้ำ พระยาธรรมิกราชองค์นั้นเป็นผู้มีปัญญาอันวิเศษ มีปกติสั่งสอนสมณะและคฤหัสถ์ทั้งหลายด้วยเรื่องที่เป็นบุญเป็นกุศลบ่อยๆ ด้วยเหตุนี้สมณะและคฤหัสถ์ทั้งหลายผู้เป็นพาลมีใจบาป จึงไม่ชอบไม่พอใจพากันเกลียด ในกาลต่อมาท่านผู้มีบุญมากนั้นจึงขึ้นไปเลี้ยงชีวิตแห่งตน ทางตอนต้นน้ำแม่ระมิงค์ (น้ำปิง) ตั้งแต่นั้นต่อไปภายหน้าสมณะและคฤหัสถ์ทั้งหลายจะประสบอุบาทว์โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เป็นต้นว่า ปวดท้อง ลงเลือดตาย ยิ่งกว่านั้นจะบังเกิดเป็นโกลาหลกลียุค จะฆ่าฟันกันตายเป็นอันมาก หญิงชายจะตายเพราะทุกข์ภัยอดอยากเป็นจำนวนมาก ประการหนึ่งคนทั้งหลายจะตายเพราะโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้นว่า เป็นตุ้ม, เป็นฝี, เป็นหิด, เป็นเหา เป็นโรคเรื้อนตายกันมาก ประการหนึ่ง คนทั้งหลายจะอยู่ในสงคราม คนใดเกิดยามนั้น จะกระทำบุญรักษาศีลฟังธรรมเมตตาภาวนาอยู่ตลอดเวลา จงอย่าประมาทเลย ในกาลยามนั้นจะเกิดทุกข์ภัยไข้จะแพงยิ่ง ข้าวสารหมื่นน้ำเป็นราคา ๗๒ ตลิ่ง เป็น ๓๐๖ ร้อย ก็ยังหาคนขายมิได้เหตุนี้เจ้าตนมีบุญจึงเป็นพ่อค้าข้าวสาร ในเวลาที่เจ้าตนมีบุญจะได้เป็นพระยาธรรมิกราชนั้น ท่านจะไปค้าขายข้าวสารตามลำดับ แล้วจะไปพักอยู่ใน ดอยสากก้อมคือภูดินแดง อันมีอยู่ในเขตเมืองฝางนั้น ในเวลานั้นพระอินทร์ทอดพระเนตรเห็นแล้วจะเสด็จนำม้าตัวหนึ่งชื่อมัญญักฐัก เข้ามาสู่ดอยดินแดงในเมืองฝางนั้น เมื่อมาถึงพ่อค้าผู้นั้นแล้วจะกล่าวว่า "ดูรา พ่อค้า ขอท่านกรุณาถือเชือกม้าไว้ให้ข้าพเจ้าครู่หนึ่งเถิด ข้าพเจ้าจะไปกินน้ำรินสามสัปกระเดี้ยว แล้วอินทมานพก็เอาข้าวต้มมัด ๓ ลูกให้แก่พ่อค้าแล้วสั่งว่า "ขอท่านโปรดจงรักษาม้าข้าพเจ้าไว้สักระยะเถิด ท่านหิวข้าว ท่านจงกินข้าวต้ม ๓ ลูกนี้เถิด หากว่าม้าตัวนี้มันดิ้นส่งเสียงร้องลำพองนัก ท่านจงขึ้นขี่เหนือหลังมัน มันก็จะหยุดร้องคะนองทันที" เมื่อสั่งเสร็จแล้ว อินทราชาก็เสด็จไปแอบอยู่ที่แห่งหนึ่ง ต่อมาพ่อค้าผู้นั้นรู้สึกหิวข้าวเป็นอันมาก ก็แกะข้าวต้มห่อหนึ่งออกกิน เมื่อกินแล้วปัญญาอันเป็นทิพย์ก็

บังเกิดแก่พ่อค้าผู้นั้นทันที ในกาลนั้นม้ามักด้นส่งเสียงร้อง พ่อค้าผู้มีบุญก็ขึ้นขี่บนหลังม้าตัวนั้น ม้าตัวนั้นก็พา
ท่านเหาะมาทางอากาศ ท้าวจตุโลกบาล เทวดา พญานาค ยักษ์ คนธรรพ์ ทั้งมวลในหมื่นโลกธาตุ ก็พร้อมใจกัน
บรรเลง ๕ ประการ อบรมสมโภช บูชาเป็นโกลหลเอกเกริกทั่วทั้งหมื่นโลกธาตุ คนทั้งหลายในสกลชมพูทวีป ไม่
เคยได้ยินมาแต่ก่อน เมื่อได้ยินแล้วก็สะดุ้งตกใจกลัวเป็นอย่างยิ่ง และพระอินทร์ ท้าวจตุลกลบาลเทวดา ยักษ์
กุมภัณฑ์ คนธรรพ์และสุรางคณาทั้งหลาย ก็พร้อมกันนำเอาท่านผู้มีบุญนั้น ขึ้นไปสู่เมืองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ก็
พร้อมกับอุสสวราชากิเชกด้วย เบนจกกุฎภัณฑ์ อันเป็นทิพย์แล้วจึงเชิญพระยารัชมาราชองค์นั้นลงมา หมู่คน
และเทวดาอินทร์พรหมก็พร้อมกันอุสสวราชากิเชกในเมืองเชิงดาว เขตแห่งเมืองหริภุชยนครที่นั่นปราสาท
ทิพย์ ๓ หลังคือ ปราสาทแก้ว ๑ หลัง ปราสาททอง ๑ หลัง ปราสาทเงิน ๑ หลัง สูง ๖๗ วา กว้าง ๓๐ วา จะ
โผล่ออกมาได้ประตูขึ้นมา ปราสาททางกลางเวียงเชิงดาวที่นั่น ยามนั้นทองคำสี่แท่งที่มีอยู่ในหนองสรงเกศ อัน
ตั้งอยู่ในหัวหนองไคร้ ที่จะโผล่ออกมาอยู่ที่มุมปราสาททั้ง ๔ มุม ต่อจากนั้นจะมีรินทองคำพาดแต่หัวดอยอ่าง
สรงโพล่ง พระอินทร์พร้อมด้วยเทวดาทั้งหลาย จะพร้อมกันรดสรงด้วยน้ำมูรธาภิเษกในรินทองคำนั้น ริน
ทองคำจะพาดแต่จอมดอยภูวดโน้นลงมา ยามนั้น สมณพราหมณ์ท้าวพระยาเสนามาตย์และคนทั้งหลายพา
กันอุสสวราชากิเชกในรินทองคำอันนั้น ในกาลครั้งนั้นคนทั้งหลายก็จะได้เห็นเทวดา พระอินทร์ พระพรหมทุก
องค์ เพราะเทวดาเหล่านั้นได้มาอุสสวราชากิเชกพ่อค้าชาวสาร ซึ่งเป็นลูกช่างหูกซึ่งเป็นพระยารัชมาราชองค์นั้นแล
เมื่อท่านผู้มีบุญได้เป็นพระยารัชมาราชแล้ว ต้นกลปฤกษ์ทิพย์ทั้งหลาย ๑,๖๐๐ ต้น ก็จะมีผลจากใต้แผ่นดิน
ออกมา แวดล้อมปราสาทและเวียงเชิงดาวทั้งหมด จะเป็นที่รุ่งเรืองปรากฏไปทั่วชมพูทวีปทั้งสิ้น มนุษย์ชาย
หญิงทั้งหลายเมื่อเข้ามาถึงที่นั่นแล้วก็จะถอดเสื้อผ้าออกกองไว้สูงประมาณ ๗ ศอก ลมจะพัดเสื้อผ้าเก่าเหล่านั้น
ทั้งไปทั้งหมดถึง ๗ ครั้ง คนทั้งหลายจะได้ดูวิถัฏการณอลังการผืนใหม่ที่เป็นทิพย์ทุกคน ในกาลใดที่ท่านยกข
ราชได้เกิดเป็นพระยารัชมาราช ในกาลนั้นท่านจะได้เสวยทิพย์สมบัติสุขทุกคน ในเมืองเชิงดาวอันอยู่ในแคว้น
แคว้นเขตเมืองหริภุชยนคร ชาวเมืองโกสัมพีทั้งหลายจะเข้าฟังบรมสมภารขึ้นใน คือเป็นพ่อครัวของพระยา
รัชมาราชองค์นั้น สมณพราหมณ์หมู่ใดที่ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยจะถูกไล่เสียทั้งสิ้น ส่วนสมณะ
พราหมณ์หมู่ใดอยู่ในธรรมวินัยของตถาคตที่ได้บัญญัติไว้ ก็จะทำให้อยู่รักษาพระพุทธศาสนา จำนวนภิกษุที่ปฏิบัติ
ชอบด้วยพระธรรมวินัยที่ไม่ได้ไปสีกนั้น ในสกลชมพูทวีปทั้งสิ้นจะมีประมาณ ๖ ร่มไม้โคธ (บางฉบับว่า ๒ ร่ม
ไม้โคธ) ต้นใหญ่ พระยารัชมาราชองค์นั้นจะอยู่เสวยราชสมบัติตราบอายุ ๒๐๐ ปี บุญสมภารการแห่งตน
ดูรายกษราช เมื่อถึงเวลาที่ท่านจะได้เป็นพระยารัชมาราชของคณั้น ภยันุบาทว์ศัตรูจะมีแก่คนทั้งหลาย จะต้อง
ถึงความพินาศฉิบหายเป็นอันมากก่อน ในเมื่อภยันุบาทว์จะบังเกิดมีนั้น... จะมีกวางทองตัวหนึ่งซึ่งเทวบุตร
เนรมิตเป็นกวางทองตัวนั้นจะล่องมาจากทิศเหนือ และมีเทวบุตรองค์หนึ่งเนรมิตเป็นกระต่ายเผือกตัวหนึ่ง
ขึ้นมาแต่ทิศใต้ ทั้งสองสัตว์มาพบกันในที่แห่งหนึ่ง กวางทองก็ถามกระต่ายเผือกว่า "ดูรา สหายท่านมาจากที่
ไหนหนอ" กระต่ายตอบว่า "ดูรา เรามาแต่ทิศใต้" กวางทองจึงถามต่อไปว่า "ดูรา สหายท่านนี้อันโลกทั้งหลาย
สมมุติว่าเป็นสัปบุรุษบัณฑิตเรียกว่า กระต่ายตัวเป็นนักปราชญ์โดยแท้ ดูราท่านบัณฑิต ข้าพเจ้าจะถามท่าน ถ้า
ท่านพอรู้จงบอกข้าพเจ้าเถิด ดูราสหายบ้านเมืองทางทิศใต้นั้นคนยังมีทุกข์สุขประการใด" กระต่ายตอบว่า "ดูรา
สหาย บ้านเมืองทางทิศใต้เท่าที่ข้าพเจ้าได้พบได้เห็นมา มหาภัยเป็นอันมากย่อมบังเกิดขึ้น คือน้ำน้ำท่วมน้ำเน่ามา
ปนกันกับน้ำอันใสสะอาด คือว่า คนใจบาปเข้ามาปะปนยุ่งกับคนใจบุญ สมณะผู้ใจบาปก็ปะปนยุ่งกับด้วย
สมณะผู้บริสุทธิ์ผู้มีบุญเป็นอันมาก ประการหนึ่งบุญนิมิตบางแห่งการพินาศแห่งคนทั้งหลาย ก็จะมีบังเกิดมีหลาย
อย่าง เป็นต้นว่า ม้ากลับกินหญ้าอย่างรว คนจะหวิมลงมาคลุ่มตา คนพา (สะพาย) ถุงหลวงกำด้ามดาบอันยาว
... (กระบี่, หลัก) ร้านา คนถือ (ถือ) งาหูล้ำหน้าพ่อค้ามักสับคัดจระ ผีโหมงมักบินโยน (กระโดดโลดเต้น) ใน
อากาศ คนฝูงเป็นนักปราชญ์ บ่ห่มบุญ (ไม่ชอบทำบุญ) เป็นขุนเป็นนายรู้จักแต่แต่ง คนทั้งหลายมักเอาผ้าสีแจ่ง
(ผ้าเช็ดหน้า) แผลงถง (ถุง) ฝนตกลงบ่ใช่เมื่อ (ไม่ตกตามฤดูกาลหรือเวลา คือ กาลที่ควรตกกลับไม่ตก) คน
ทั้งหลายบ่เชื่อในธรรม (คือว่าคฤหัสถ์บรรพชิตทั้งหลายได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าที่สอนเป็นบุญ กลับเข้าใจ

เสียว่าไม่เป็นบุญ ให้ทาน รักษาศีล เจริญเมตตาภาวนาก็ไม่ทำให้คนดีขึ้น ทำหรือไม่ทำ รักษาหรือไม่รักษาก็เหมือนกัน ที่เป็นบาปกลับเข้าใจว่าไม่ร้ายไม่ตืออะไร แม้จะทำบาปอยู่บ่อยๆ ก็ไม่เป็นอะไรขึ้นมา ก็ยังคงมีเงินมีทองเจริญด้วยศักดิ์อยู่) "คนบ่ยำนักบวช" (ไม่ยำเกรง...) "มักต๋านโจทก์อาจารย์" คือว่าคนทั้งหลายเห็นนักบวชไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ไม่สำรวมในอินทรี ไม่เคารพในพระธรรมคำสอนว่าเป็นนักบวช การอยู่การกินอาการลีลาต่างๆ ตลอดถึงการนุ่งผ้าก็เป็นเช่นเดียวกับคฤหัสถ์ จึงหาความเคารพยำเกรงไม่ได้ ประการหนึ่งนักปราชญ์อาจารย์ผู้มีปัญญา มีความสงสารกรุณาตักเตือนสั่งสอนตามธรรม คนทั้งหลายก็จะกล่าวคำอันธพาลโจทก์จะหาเรื่องด้วยคำอันเป็นผรุสวาจา ตำหนิติเตียนว่าร้ายเป็นอันมาก บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายก็จะหาอุบายหยุดหย่อนผ่อนเสีย คือ หาทางหยุดนิ่ง ถึงรู้ก็จะไม่พูดอะไรเลย สมณะปฏิบัติผิดคลองโบราณว่าไว้ คือว่า คลองวัตรปฏิบัติที่ครูบาอาจารย์ได้ชี้แจงแนะนำไว้ ชอบพระธรรมวินัย สมณะทั้งหลายก็จะละและเหยียบย่ำเสีย ไม่ปฏิบัติตาม แต่จะตั้งขึ้นมาใหม่ผิดวินัยไปตลอด แม้นท่ายพระยามหากษัตริย์ทั้งหลาย ก็จะเลิกละเหยียบย่ำโบราณประเพณีอันเป็นคลองธรรมของกษัตริย์ และผู้เฒ่าผู้แก่ที่เคยปฏิบัติและบัญญัติไว้โดยชอบธรรมแล้วจะเอาอย่างอื่นขึ้นมาใหม่ เวลานั้นผู้เฒ่าผู้แก่จะเป็นคนมี คือคนที่ทุกข์ไร้เชื้อใจทั้งหลายทุกข์ ไม่มีความกลัวตายอะไร จะมีใจหยาบกล้าหาญในการบรรพการตามความเข้าใจได้ไปเป็น (ตามความโง่ ว่าอะไรก็ได้ ทำอะไรก็ได้) ก็เลยเกิดมียศ มีสมบัติสิ่งของของเรื่องเหล่านี้จะมีต่อไปภายหน้า ประการหนึ่ง "ผู้หญิงอายุ ๑๐ ปีจะมีชู้" คือว่าเป็นเวลาที่ทุกข์เชื้อเป็นอันมาก ลูกหญิงยังไม่ถึงเวลาที่สมควรจะมีผัว พ่อแม่พี่น้องจักเฝ้าโลมให้เอาผัว ละทิ้งข้อวัตรปฏิบัติจะอยู่ด้วยความประมาทซึ่งกันและกัน จะเป็นบาปเป็นเวรที่แน่นอน จะหาใครสั่งสอนไม่ได้จะพากันลุ่มจมฉิบหายในชาตินี้และชาติต่อไป "ผู้รู้ท่านบ่น" คือคนทั้งหลายเห็นนักบวชผู้รู้ ผู้เรียนจบพระไตรปิฎกหรือเห็นคฤหัสถ์ผู้รู้ธรรมคำสอนอันเป็นข้อวัตรปฏิบัติเป็นบุญเป็นบาป คนทั้งหลายก็ไม่เคารพยำเกรงไม่เข้าไปหา ไม่เล่าไม่เรียนไม่สืบไม่ถาม เมื่อเป็นเช่นนี้ ข้อวัตรปฏิบัติก็สูญสลายหายไปไม่มีใครรู้ คนทั้งหลายก็จะทำตามวิสัยใจของเขา ประการหนึ่ง "ขับฝูงชีหนีจากที่" ท่านสมณะและคฤหัสถ์ทั้งหลาย เห็นนักบวชผู้ประกอบชอบพระธรรมวินัยก็จะไม่พอใจจะช่วยกันบังคับขับไล่ให้หนีจากไป จะทั้งนักบวชและคนฝูงใจบาปอยู่ด้วยกัน พวกเขาเข้าใจว่าเป็นการดีเป็นการควรแท้แล ประการหนึ่ง "สายฟ้าจะคลี่เป็นทุง" คือว่า สายฟ้าแลบจะคลี่ลงมาเหมือนธงแผ่นผ้า จะเป็นอุบาทว์แก่คนทั้งหลาย ประการหนึ่ง "ผีรูงเกี่ยวอากาศ" คือจะปรากฏในอากาศ มันจะเกี่ยวพันกันแล้วย้อยมากินน้ำในบ้านในเมือง จะเป็นอุบาทว์แก่คนทั้งหลาย ประการหนึ่ง "นักปราชณ์มั่งรูล่ารู้หลวง" คือได้แก่คนพาลไม่ใช่สัตบุรุษ แต่พอมีความรู้ระเบียบสักเล็กน้อย ไม่แจ่มแจ้ง คนทั้งหลายจะเข้าใจและสมมุติว่าเป็นนักปราชญ์ คนพาลประเภทนี้ยิ่งเพิ่มมาายเป็นทงองอาจ สักแต่ว่าพูดไปตามวิสัยอันไม่ค่อยรู้ ให้คนทั้งหลายเห็นว่าดีว่าเก่ง แต่เป็นโกหกหลอกลวงเป็นส่วนมาก จะเป็นบาปเป็นกรรมแก่กันอย่างหนักต่อไป ประการหนึ่ง "คนทั้งหลายเที่ยวทางมัยยกโทษ" คือคนพาลหาปัญญาไม่ได้ หากว่าได้เดินทางไปด้วยกันก็ดี ได้ถืออาชญากฎหมายไปก็ดี เมื่อพบเห็นท่านผู้อื่นกระทำความผิด จะน้อยหรือจะมากก็ตามย่อมจะหาเรื่องจับกุมให้ผู้อื่นได้เสื่อมเสียได้ หากว่าเขามีโทษน้อยก็หาเรื่องโทษมาใส่ให้มาก แม้นไม่มีโทษก็ยกเอาโทษคือหาเรื่องให้เขา จะจับเอาไปถึงโรงถึงศาล เป็นการให้เขาถึงพินาศฉิบหาย ประการหนึ่ง "นักบวชบ่เรียนธรรม" ได้แก่บุคคลทั้งหลายเป็นคนขี้เกียจไม่ทำงาน กลายเป็นคนยากคนจน ไม่หาทางเลี้ยงตนอย่างไร จึงเข้าไปบวชเพื่อเลี้ยงชีวิต ชอบประดับตกแต่งและเห็นแก่กิน ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ไม่รักษาศีลให้บริสุทธิ์ ไม่ศึกษาข้อปฏิบัติให้รู้อย่างไหนผิดอย่างไหนถูก มีแต่ตั่นทอนในลาภสักการ ไม่แสวงหาหนทางแห่งพระนิพพาน จะมีไฉนดีในทางที่จะลุ่มจมอยู่ในวัฏฏสงสารนั้น ประการหนึ่ง "เงินคำพ้อยจักถูกกว่าเบี้ย" คือเบี้ย ๑๐๐ จะมีค่า ๒๐ จะบังเกิดทุกข์ภัยเข็ญเอาเงินเอาค่าหาซื้อสิ่งของไม่ได้ ผู้ที่มีสิ่งของถูกเงินคำเหล่านั้น เป็นของไร้ค่าหาคุณค่าอันใดมิได้เลย คนทั้งหลายจะหาอุบายบังคับกดขี่ ข่มเหงเอาสิ่งของของกัน แม้นว่าจะเอาเงินคำมาทุ้มมาหยดกอง ก็หาคุณค่าอันใดมิได้ ค่าของเงินคำจะถูกยิ่งนัก แม้นจะเอาเงินเอาทองมาทำเครื่องประดับหรือเอาทำเครื่องใช้สอย ก็จะไม่มีความค่าอะไรเลย คนทั้งหลายจะถูกเงินทองเป็นอันมาก แม้นจ่ายเบี้ยก็ไม่เต็มร้อย จะสมมุติกันว่าเต็มร้อย ความสุขสมบัติ

ของคนก็จะเรียวยาวเหมือนดั่งเบี้ยหรือเงินที่ขาดจากจำนวนร้อยนั้น บ้านเมืองทั้งหลายก็จะแปรเปลี่ยนไป คือเมืองใหญ่จะกลายเป็นเมืองเล็ก บ้านใหญ่จะกลายเป็นบ้านเล็ก เจ้านายผู้ใหญ่ก็จะกลายเป็นเจ้าเล็กเจ้าน้อยไปประการหนึ่ง "ชาวเมืองมักข่าง่าย" คือชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลายจะเป็นคนขี้คร้าน ไม่ชอบประกอบกิจการงานเอาแต่ความสบาย จึงต้องเป็นคนโกหกหลอกลวงซึ่งกันและกัน เมื่อจับได้ไล่ทันก็จะเกิดเป็นโทษภัยความพินาศฉิบหาย ประการหนึ่ง "ผู้น้อยมักม่ายกินเมือง" คือข้าราชการผู้น้อย กลับได้เป็นใหญ่รุ่งเรืองแทนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่บุญสมภารมีน้อยก็จะพาตนไปสู่ความวอยวาย ประการหนึ่ง "ขุนนายเรื่องไถ่ข้า" (บางฉบับว่าขุนนางเรื่องไถ่ข้า) คือว่าเจ้าขุนทั้งหลายจะเบียดเบียนไพร่ฟ้าข้าเมืองให้ได้วัตถุสิ่งของมาเป็นสมบัติตน ภายหลังไพร่ฟ้าฉิบหายเกิดเป็นโทษเป็นภัยขึ้นแล้ว เจ้าขุนทั้งหลายจะเอาสมบัติวัตถุออกจ้างออกไถ่ เพื่อเอาคนเหล่านั้นมาเป็นข้าบริวารของตน จะบังเกิดมิต่อไปภายหลัง ประการหนึ่ง "ฟาร์่องเป็นดังลาว (ลา) " มีเมื่อใด "หมูกาตามอากาศหยาดฟ้าเถียง" (จับยายกันเป็นกลุ่มส่งเสียงร้องเถียงกัน) "เสียงดังนั้นเนื่องบ่ขาด" มีเมื่อใด "ฝูงนกปราชญ์พ่อยเลียงมิจฉาภิภู" (ปราชญ์กลับนับถือทรงเจ้าเข้าผี) "ฝูงเป็นชีหม่ข่างค์" (พระภิกษุสามเณรชอบไปทางค้าขาย) "หม่นนุ่งผ้ากุยเชิง" (ชอบนุ่งผ้าปล่อยชาย) "พ้อค้ำเนิงข่างลัก" (พ้อค้ำไม่เชื่อสัตย์โลภมักโกง) "นักบวชและคนมักกินเหล้า" "คนบ่ยำผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่มูลงอาว" (ผู้คนจะไม่เคารพยำเกรงผู้เฒ่าผู้แก่ตลอดถึงบิดามารดา) "ชาวสรมณ์มักทื่อกบกระยวง" (สมณะชอบถือหมวก) "ฝูงชีขวงถือดาบมีต้นหาด้วยลามทาน" "อาจารย์มักกินเหล้า" (มักคทาหยกชอบทานเหล้า) "ต้นข้าวจะลาบเสีย นาทุ่งหลวงจักตายแล้ง น้ำบ่อแห้งเขะกิน" (ต้นข้าวจะไม่มีรวง ทั้งทั้งท้องทุ่งจะแห้งแล้ง น้ำก็จะแห้งต้องขอดกิน) "คนจะหาศีลได้ต้นดอกไม้บ่เผยแพร่ชอบฤดู" (ผู้คนไม่มีศีล ดอกไม้จะไม่บานตามฤดู) "ศัตรจักแผ้วร้าง คนทั้งหลายจักสร้างบ่ได้ลูก ปลูกบ่ได้กิน เรือนหลวงจักกลายเป็นเรือนน้อยบ่ข่างอุปผิดกัน (อุปหมายถึงเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่) ไก่จะขันทักแขก บ้านเมืองจักแตกเป็นผง คนทรงเลื่อนไม้ทุกอ่อนให้ในยม(ยมหมายถึงน้ำ) เมืองใหญ่จักข่มนิคม ชาวสรมณ์จักไปแอ่วค้ำ (เมืองใหญ่ประเทศใหญ่จะข่มประเทศเล็ก พระภิกษุจะเที่ยวค้าขาย) "จักสะวั้นผ้าเหน็บแอว" คือภิกษุห่มจีวรไม่เรียบร้อย คือ ตระหวัดจีวรห่มไม่เป็นระเบียบบ่งสบงหยักรั้ง) "ฝนตกแผ้วบ่พอดินชุ่ม" (ฝนตกไม่ชุ่มแผ่นดิน) "เสียงฟาร์่องปนกลัว" (เสียงฟาร์่องครวญครางน่ากลัว) "เตโชดินแห้งแดด" (บางฉบับว่า "เตโชเลิงแห้งแดด") "เขวตน้ำล่องเป็นนา" (กำหนดเอาบวทหนองเป็นนา) "ท้าวพระยาจักเอาส่วยไรมาก" (รัฐบาลจะเก็บภาษีอากรมาก) "จักทุกขไรร้ายกปานตาย" "หญิงชายจักโลภตาข้ง" (ผู้หญิงผู้ชายจะโกงตาข้ง) "คนรังจักจ่ายเงินผิดเมือง" (คนรัง คือคนมั่งมี) "สมบัติเรื่องจักถอยไป" (บางฉบับว่า "สมเด็จจักถอยไป, สมณะริตจักถอยถกไป") "สัตว์จิงไรจะมากินข้าวกล้า" (สัตว์จิงไรจะมากินข้าวกล้า) "ฟามีดแล้วบ่มีฝน" "คนแปลงนาบ่ได้เข้า (ข้าว)" "เท่าจักไว้กล้าแต่งเีย" (ครีมีฟ้าครีมีฝนทำท่าจะตกแต่ไม่มีฝนตก ทำนาไม่ได้ข้าว ถึงได้ก็น้อยกองอยู่มุ่มยั้งฉางเท่านั้น) "คนจักเรณอดทอด" (หมู่คนจะเกิดความสับสนด้วยความหิวกระหาย) "อืบกั้นข้าวรอดทุกปี" (จะอดอยากข้าวปลาอาหารทุกปี) "คนจะขายครวหนีเสียบ้าน" (ครวหมายถึงสมบัติ) "จักค้ำนการเมือง" (จะพ่ายแพ้ต่อการบ้านการเมือง) "ผีลงเนื่องมาหาโอกาส" (ทรงเจ้า เข้าผีมาแนะนำสั่งสอน) (บางฉบับว่า "ผีหลวงเนื่องมาจากโอกาส") "ผีหัวหลวง จักร้องอากาศ" "ผีหลวงเนื่องอากาศ" "บอกโอวาสสอนคน" (หมายถึงทรงเจ้าเข้าผี ให้มีสั่งสอนคน) "จักมาบองปูนตั้งแต่ง" (ผีจะมารวมตั้งแต่สิ่งต่างๆ ให้) "มิซูแห่งซุพาย" (จะมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง) "ลูกน้องบ่ยานายลูกหญิงชายบ่ยำพ่อแม่" (ลูกน้องไม่เคารพผู้เป็นนาย ลูกหญิงลูกชายก็ไม่เคารพพ่อแม่) "ฝูงเฒ่าแก่บ่รักลูกหลาน" "แต่งของเมาเหล้า" (เวลานั้นคนตระเตรียมไทยธรรมจะดื่มสุรา) "ชาวเจ้าสูตรเหมือนขับซก" (พระจะสวดมนต์เหมือนร้องเพลง) "วันคีนนั้นนอท่านจะขับไปเคิกไปเวียก" (ไม่ว่าเวลากลางคืนหรือกลางวันจะถูกบังคับให้ไปรบหรือให้ไปทำงาน) "ท่านจะร้องเรียกหาการ" "อินผานใจ จกอกแตก" ท่านจะร้องยกไปทำงานท่านนั้นรู้สึกลำบากใจเหมือนกันอกจะแตก) "ฝูงคนแขกจะมียาม" (ในเวลานั้นไม่มีใครไปหากัน) "การสงครามแดนจักเกิดใกล้" "คนจะได้ให้ตาแดง" "ขัดดาบแผ่งกับข้าง" "วันคีนอ้างคำการ" (การสงครามจะต้องเกิดขึ้นแน่ คนจะร้องให้จันทาเป็น

สายเลือด คาบป็นจะต้องติดตัวอยู่ตลอดเวลาทุกวันทุกคืนจะเต็มไปด้วยความลำบาก)

ดูราสหาย นิमितทั้งหลายตามที่กล่าวมานี้ แม้ว่าจะเกิดมีมากในประเทศหรือในนครใด ภัยทั้งหลายก็จะเกิดแผ่กระจายไปทั่วบ้านทั่วเมืองนั้น คนในชมพูทวีปทั้งมวลจะเป็นทุกข์ลำบากใจยิ่งจะเลี้ยงปากก็ไม่มีพอจะเลี้ยงคอก็ไม่มีอัม" กระจายกล่าวจบแล้ว กวางทองจึงถามต่อไปว่า "ดูรา สหาย เเคราะห์ภัยพิบัติของบ้านเมืองหมดสิ้นแล้วหรือ" กระจายตอบว่า ดูรา สหาย เเคราะห์ร้ายทั้งมวลยังไม่หมดแค่นี้ ตั้งแต่ปีกาบไฉ่เป็นต้นถึงปีรวายไฉ่ ในระหว่างนี้ภัยพิบัติจะลุล่วงเป็นเปลวถึง ๗ ครั้งเพราะเหตุว่าอาณาจักรประเทศกลางชมพูทวีปจะรบราฆ่าฟันกัน คนจะตายเป็นจำนวนมากจนกระทั่งเลือดท่วมข้อเท้าข้าง" กวางทองถามต่อไปอีกว่า "เคราะห์บ้านเคราะห์เมืองจะมีเท่านั้นแลฤ" กระจายตอบว่า "ดูราเจ้าสหายเคราะห์ยังหาได้หมดไปไม่ ตั้งแต่ปีรวายไฉ่ไปถึงปีเบิกียะจะมีเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง มีช้างม้ามากนัก แต่หาคนขี่มิได้และมีเมืองใหญ่อีกเมืองหนึ่ง มีท้าวพระยารั้พลมาก แต่หาช้างม้าขี่มิได้ ยังมีเมืองอีกเมืองหนึ่งมีแต่ผู้หญิงแต่หาผู้ชายมิได้ ยังมีเมืองอีกเมืองหนึ่งมีข้าวน้ำปัจจัยมาก ข้าวสัคนึ่งจะขายราคา ๑ ชิก ก็ไม่มีคนซื้อ ดีกว่ามีข้าวไว้แต่หาคนกินมิได้ มีเรือนไว้แต่หาคนอยู่มิได้ ยังมีเมืองอีกเมืองหนึ่งมีคนไว้ แต่ไม่มีข้าวจะกิน คือว่าข้าวสารหมื่นน้ำหนึ่ง (ประมาณ ๑๐ ลิตร) ให้ราคา ๒๐๕ ถือก ก็หาคนขายไม่ได้ ข้าพเจ้าจะอุปมาให้แจ้งดังนี้เปรียบเหมือนสระใหญ่แห่งหนึ่ง กว้างแสนโยชน์ยาวก็แสนโยชน์ แต่ความลึกมีเพียงประมาณ ๑ ข้อมือ สระนั้นคงมีปลาและสัตว์ทั้งหลายอยู่บ้าง แต่ไม่มีมากเหมือนแต่ก่อน เพราะว่ามีหญ้างอกงามรูกล้ำเข้ามาเป็นอันมาก น้ำก็แห้งไปสิ้นและสระนั้นไม่มีผู้ใดจะดูแล" กวางทองจึงถามต่อไปว่า "ดูรา สหาย เเคราะห์ร้ายลุล่วงหมดสิ้นแค่นั้นแล้วหรือ" กระจายกล่าวว่า "ดูราสหายฯ ตั้งแต่ปีเบิกียะต่อไปภายหน้าจะมีพระยาใหญ่ ๔ องค์มาแต่ทิศทั้งสี่จะมาชุมนุมกัน ณ ในหนองผืนนี้ คือว่า เมืองใหญ่ที่นั้น พระองค์องค์ที่มาจากทิศตะวันออกจะถามพระยาใหญ่ ๓ องค์นั้นว่า "ดูรา สหายทั้งสาม ตามที่ข้าพเจ้าได้ยินมานี้ว่า บ้านเมืองในชมพูทวีป ซึ่งกว้างได้หมื่นโยชน์ มีสัณฐานเหมือนหน้า ตั้งแต่ปฐมกับปมาถูกน้ำมหาสมุทรท่วมไปเสียสี่พันโยชน์ เป็นป่าหิมพานต์เสียสามพันโยชน์ เหลือเฉพาะที่อยู่ของคนสี่พันโยชน์ มีแม่น้ำใหญ่ ๕ แม่น้ำ คือแม่น้ำคงคา, แม่น้ำยมมุนา, แม่น้ำจิรวดี, แม่น้ำสรภู, แม่น้ำมทิ, แม่น้ำเหล่านี้ย่อมไหลไปสู่ราชธานีเมืองใหญ่โน้นทั้งสิ้น ไม่ไหลไปสู่ปัจฉิมประเทศแม้แต่แม่น้ำเดียว บ้านเมืองปัจฉิมประเทศที่นี้ มีแต่เพียงแม่น้ำห้วยไคร้เท่านั้น ที่เป็นแม่น้ำไหลมาจากหนองพระยาจาก ในเมืองมิลิถานคร ไหลผ่านเมืองไทยหมดแล้ว แล้วไหลไปถึงเมืองสุวรรณภูมิโน้น ฟากห้วยไคร้ไปทางทิศตะวันตก เป็นเขตแดนเมืองโกสัมพินครทั้งสิ้น แม่นเมืองกุจฉิราย, เมืองกาลิ, เมืองหงสาวดี ก็อยู่ปากนี้ทั้งหมดสิ้นฟากน้ำห้วยไคร้ไปทางทิศตะวันออกตามลำดับไปจนถึงหนองพระยาจาก เป็นเกาะเสียเป็นส่วนมาก ทางทิศเหนือหากเป็นเมืองอาหรี คือเมืองลี ภายใต้น้ำห้วยไคร้นั้น เป็นเมืองยวมเมือง-ย ทั้งหมด แม่นเมืองสุโขทัย, เมืองจำปานครและเมืองสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ทางทิศนี้ทั้งสิ้น น้ำจากหนองพระยาจากหากกำหนดเขตแดนเมืองสุวรรณภูมิทั้งสิ้น ฟากน้ำหนองแสดพระยาจากไปทางทิศตะวันออกเป็นเขตเมืองอุตตระปัญจะ, เมืองจุฬณี, เมืองตักกสิลา, เมืองปาไวย, เมืองอนุราชะ, เมืองเจตฐูปะ, เมืองพาราณสี นอกเหนือจากเมืองที่กล่าวมานี้ ข้าพเจ้าไม่อาจจะกล่าวได้ตั้งแต่เขตแดนเมืองคนเราไปทางทิศเหนือเป็นป่าไม้ทั้งสิ้น (บางฉบับว่าเป็นป่าหิมพานต์) ต่อจากป่าไม้นั้นไปทางทิศเหนือเป็นเขาสินโรตั้งอยู่ ฟากน้ำห้วยไคร้ไปทางทิศตะวันตกเมืองทั้งหลายเหล่านั้นเป็นภาษาเดียวกันคนทั้งหลายที่อยู่ฟากตะวันตกเฉียงเหนือของถ้ำจากหนองแสดพระยาจาก เขาไม่มีภาษาเหมือนกัน แผ่นดินในเมืองชมพูทวีป แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนเท่าๆ กัน พระยาใหญ่องค์ที่อยู่ทิศตะวันออกจะได้บอกกล่าวเช่นนี้" กระจายกล่าวจบแล้วก็ถามกวางทองว่า "ดูราสหาย ส่วนที่ว่าเจ้าองค์ที่มีบุญจะเป็นที่พึ่งแก่ชาวชมพูทวีปทั้งสิ้นที่ท่านรู้จักแจ่มแจ้งหรือไม่" กวางทองจึงกล่าวว่า "ดูรา สหาย ส่วนว่า เจ้าองค์ที่มีบุญสมการมากนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้บ้างเล็กน้อย แต่ไม่ควรจะพูดถึงที่อยู่แห่งท่านผู้มีบุญนั้นได้ ข้าพเจ้าจะกล่าวอุปมาให้ท่านทราบ เพราะว่าท่านผู้มีบุญนั้น คนทั้งหลายย่อมปรารถนาจะใคร่เห็นหน้าท่านทุกวันทุกเวลา แต่ผู้ที่จะได้เห็นนั้นรู้ลึกว่าเป็นการยาก เหตุว่ายังไม่ถึงคราวตามที่ข้าพเจ้าได้ยินมานี้ ท่านยังจะได้เป็นพ่อค้าข้าวสารเสียก่อน ท่านเป็นลูกของช่างทุกผู้หนึ่งอยู่ในปัจฉิมประเทศ คือชนบทบ้านนอก

เพราะเหตุที่กล่าวเช่นนั้น เพราะว่าเมืองมัจฉิมาประเทศทั้งหลายนั้น อุปมาเหมือนสระน้ำอันแห่งหาน้ำไม่ได้ ผู้มีบุญจะหาสิ่งใดบริโภคลำบาก ส่วนเมืองปัจจันตคชนบท บ้านนอกเป็นเมืองคับแคบ ที่ได้ชุ่มชื้นเย็นใจ ท่านก็เดินทางไปเลี้ยงชีวิตตามสุขสำราญในที่นั้น เมื่อใดสระน้ำใหญ่อันเก่านั้นมีน้ำบริบูรณ์บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขผู้คนมาก ในกาลครั้งนั้น พระอินทร์จะลงมา ท้าวจตุโลกบาล, ยักษ์, คนธรรพ์และกุมภัณฑ์ทั้งหลายก็จะพร้อมกันเล็งดูหมู่คนในโลก ให้รู้ว่าคนบุญหรือคนบาป แล้วจะได้ยกออกเสียตามวิบากกรรมทั้งหลาย ทุกบ้านทุกเมือง เป็นต้นว่าให้เสือกกัด งูกัด ฟาผ่า ตายลงเลือดอาเจียนเป็นโลกหินตเป็นหนองเป็นผี เป็นอหิวาตกโรค หรือเป็นโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ หรือรบพุ่งฆ่าฟันกัน คนมีบาปและพระเถรที่มีบาปย่อมจะฉิบหายไปสิ้น พระเถรและคนทั้งหลายที่เหลือ ก็จะสะดุ้งตกใจกลัวต่อภัยทั้งหลาย เขาก็พร้อมเพรียงกันสามัคคีเว้นจากการทำบาป จะพร้อมกันทำบุญกุศลต่างๆ เป็นต้นว่า ให้ทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ เจริญเมตตาภาวนา จะเป็นเช่นนี้ทุกบ้านทุกเมืองทุกหนทุกแห่ง ตั้งแต่ปีเบิกยัตราไปถึงปีเบิกสัน ในกาลนั้นท้าวจตุโลกบาลและเทวดาทั้งหลาย ก็จะลงมาเลียบดูโลกทุกบ้านนอเมืองใหญ่ทุกแห่ง เห็นพระเถรและท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ทั้งหลายตลอดถึงคนทั้งปวง ยึดเอาแก้ว ๓ ประการเป็นสรณะที่พึ่ง มุ่งประกอบแต่เฉพาะบุญอย่างเดียว ไม่กระทำความชั่วแล้วเช่นนั้น เทวดา, พระอินทร์, พระพรหมและเทวดาทั้งหลาย ก็จะพร้อมกันอุสสาราชาภิเษกเจ้าตนบุญนั้น ขึ้นเป็นพระธรรมิกราชให้เสวยทิพย์สมบัติในเวียงชีวันดาวที่นั่น เทวดาทั้งหลายจะไปเฝ้านางแก้ว อุดรชมพูปมาเป็นเอกอัครมเหสีของพระยาธรรมิกราช" กวางทองและกระต่ายทั้งคู่อันเป็นสัตว์เนรมิตได้ถามและตอบซึ่งกันและกันเช่นนั้น ต่างก็อำลาซึ่งกันกลับไปอยู่ที่อยู่ของตน"

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพระเทศนาพยากรณ์ พระยายักขราชได้ฟังเช่นนี้ เมื่อได้ฟังพระพุทธทำนายตนเช่นนั้น ก็บังเกิดความยินดีอภิวาทกราบไหว้พระพุทธเจ้า แล้วกลับคืนไปสู่ต้อยอย่างสง่างามเป็นที่ยู่แห่งตน

พระพุทธเจ้าก็เสด็จพราภจากที่นั่น ทรงจาริกไปโปรดเวไนยสัตว์ทั้งหลายต่อไป แลฯ

พุทธตำนานกัณฑ์ที่ ๙ ก็จบด้วยประการฉะนี้

<https://palungjit.org/threads/%E0%B9%91%E0%B9%91-%E0%B8%9E%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%95%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%99-%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%9A%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%81.277963/>